



Bruselj, 14.2.2017  
COM(2017) 71 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU**

**o izvajanju Uredbe (ES) št. 450/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o indeksu stroškov dela (ISD)**

## 1. UVOD

Uredba (ES) št. 450/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2003 o indeksu stroškov dela (v nadaljnjem besedilu: ISD) <sup>(1)</sup> državam članicam določa skupni okvir za pripravo primerljivih indeksov in njihovo predložitev Komisiji. Komisija (Eurostat) na svojem spletišču objavlja četrtletna sporočila za javnost o indeksu stroškov dela na uro <sup>(2)</sup>, ki vsebujejo popoln sklop podatkov, razčlenjen po gospodarskih dejavnostih in komponentah stroškov dela. Spletišče vključuje tudi medčetrtletne in medletne stopnje rasti.

Komisija je julija 2003 sprejela Uredbo (ES) št. 1216/2003 <sup>(3)</sup>, ki natančneje določa postopke, ki jih morajo države članice upoštevati pri pošiljanju indeksov Komisiji, sezonske prilagoditve indeksov, ki jih je treba izvesti, in vsebino nacionalnih poročil o kakovosti. Marca 2007 je Komisija sprejela Uredbo (ES) št. 224/2007 <sup>(4)</sup>. Z njo se spreminja Uredba (ES) št. 1216/2003 in razširja obseg indeksa stroškov dela tako, da vključuje tudi gospodarske dejavnosti, opredeljene na področjih L, M, N in O NACE Revizije 1. V razširitev uporabe so vključene tudi netržne storitve. Netržne storitve pomenijo največji delež gospodarskih dejavnosti, opredeljenih na teh področjih, njihova dinamika pa se lahko razlikuje od dinamike tržnih storitev. Avgusta 2007 je Komisija sprejela Uredbo (ES) št. 973/2007 <sup>(5)</sup>. Z njo je bilo spremenjenih več uredb o posebnih statističnih področjih, med drugim tudi indeksu stroškov dela, da bi se lahko omogočilo izvajanje statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti iz klasifikacije NACE Revizija 2.

V skladu s členom 13 Uredbe (ES) št. 450/2003 Komisija vsaki dve leti predloži poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu. Ker so bile pretekle serije analizirane v prejšnjih poročilih, se v tem poročilu preučuje kakovost podatkov o indeksu stroškov dela za referenčna četrtletja, ki segajo od tretjega četrtletja leta 2014 (2014Q3) do drugega četrtletja leta 2016 (2016Q2).

V Prilogi I k Uredbi (ES) št. 1216/2003 je kakovost indeksa stroškov dela opredeljena po naslednjih merilih: ustreznost, natančnost, točnost pošiljanja podatkov, dostopnost in jasnost, primerljivost, doslednost in popolnost.

V prejšnjem poročilu <sup>(6)</sup> je bil obravnavan napredek glede dostopnosti in jasnosti, ki je bil ocenjen kot zadovoljiv. To poročilo bo zato osredotočeno na izboljšave glede ustreznosti, popolnosti, točnosti, natančnosti in primerljivosti, pregledana pa bo tudi usklajenost podatkov o indeksu stroškov dela z nacionalnimi računi.

---

<sup>1</sup> UL L 69, 13.3.2003, str. 1.

<sup>2</sup> Četrtletno sporočilo za javnost se objavlja na datume, ki so določeni v koledarju objav; oboje je na voljo na spletišču Eurostata (<http://ec.europa.eu/eurostat> – na voljo v angleščini, francoščini in nemščini).

<sup>3</sup> Uredba Komisije (ES) št. 1216/2003 z dne 7. julija 2003 o izvajanju Uredbe (ES) št. 450/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o indeksu stroškov dela (UL L 169, 8.7.2003, str. 37).

<sup>4</sup> Uredba Komisije (ES) št. 224/2007 z dne 1. marca 2007 o spremembi Uredbe (ES) št. 1216/2003 glede gospodarskih dejavnosti, ki so zajete v indeksu stroškov dela (UL L 64, 2.3.2007, str. 23).

<sup>5</sup> Uredba Komisije (ES) št. 973/2007 z dne 20. avgusta 2007 o spremembi nekaterih uredb ES o posebnih statističnih področjih, ki izvajajo statistično klasifikacijo gospodarskih dejavnosti NACE Revizija 2 (UL L 216, 21.8.2007, str. 10).

<sup>6</sup> COM(2015) 42 (<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/SL/1-2015-42-SL-F1-1.PDF>).

Posebna pozornost je namenjena problemu, ki nastaja, ker države članice ne zagotavljajo podatkov v določenih rokih, in posledicam zamud za kakovost objavljenih evropskih agregatov.

## 2. SPLOŠNI NAPREDEK OD ZADNJEGA POROČILA

Z zakonodajnega vidika od objave zadnjega poročila v letu 2015 ni bilo sprememb.

V trenutnem obdobju poročanja si je Eurostat prizadeval poenostaviti in uskladiti standarde v zvezi s podatki in metapodatki (poročila o kakovosti), ki jih države članice pošiljajo Komisiji. Uporaba standarda Statistical Data and Metadata eXchange (SDMX)<sup>(7)</sup> (svetovna referenca za izmenjavo statističnih podatkov) za nomenklature in spremenljivke, ki se uporabljajo v podatkih o indeksu stroškov dela, je bila razširjena na vse države članice. Eurostat je začel posodabljati opredelitev strukture podatkov SDMX na novo različico, da bi omogočil zbiranje več neobveznih spremenljivk ter uskladil zbiranje podatkov o ISD z drugimi statističnimi področji. Preskusi izvajanja posodobljenih standardov so bili opravljeni v 12 državah članicah, izvajanje posodobitve v pripravi je predvideno za naslednje referenčno četrletje (3. četrletje leta 2016, 2016Q3), še prej pa bodo izvedeni nadaljnji preskusi. Med rezultati je bil tudi uspešen preskus prenosa podatkov o ISD v obliki SDMX v Evropsko centralno banko. Obe pobudi sta prispevali k poenostavitvi postopka priprave.

Poročila o kakovosti, ki so jih predložile države članice, so bila preseljena na novo različico orodja za obdelavo metapodatkov evropskega statističnega sistema (ESS Metadata Handler v2.13), tj. orodje informacijske tehnologije, ki vsaki državi članici omogoča, da na daljavo naloži svoja poročila o kakovosti in posodobi dele, ki so se v predhodnem letu spremenili, ne da bi jih bilo treba ponovno predložiti v celoti. Poleg tega to orodje informacijske tehnologije omogoča, da se nacionalna poročila o kakovosti shranijo v referenčni podatkovni zbirki Eurostata in s tem postanejo na voljo vsem uporabnikom.

Eno od področij, ki je še naprej deležno pozornosti, je skladnost ISD z drugimi statistikami o stroških dela, zlasti s četrletnimi podatki o nacionalnih računih (glej točko 3.6). Analizirana je bila s teoretičnega in empiričnega vidika.

Eurostat je maja 2015 organiziral delavnico z državami članicami, namenjeno razpravi o kakovosti statistik o stroških dela. Ovrednotene so bile teme, kot so zbiranje podatkov (viri in tehnike vzorčenja), metodološka vprašanja, verodostojnost in skladnost, statistični procesi (prilagoditev delovnih dni), potrebe uporabnikov in prihodnji razvoj, sprejeti pa so bili tudi predlogi za izboljšave.

Eurostat je v času delovne skupine o statistiki trga dela (Labour Market Statistics, LAMAS) januarja 2016 predstavil rezultate novih preverjanj verodostojnosti podatkov o indeksu stroškov dela. Delovna skupina LAMAS je ta nova preverjanja kakovosti v celoti podprla in sklenila, da jih bo na nacionalni ravni izvajala, kolikor bo mogoče. Države, ki ne uporabljajo posredne metode za sezonske prilagoditve (plače/prejemki, ki ne spadajo v plačo, in agregati

---

<sup>7</sup> <http://sdmx.org/> (na voljo samo v angleščini).

NACE), so se v okviru delovne skupine LAMAS oktobra 2016 dogovorile, da bodo ta postopek uvedle v naslednjih dveh četrletjih.

Eurostat je v sporočilu za javnost, ki je bilo prvič izdano aprila 2016, začel objavljati tudi letne ocene stroškov dela na uro z razčlenitvijo po NACE. Te ocene temeljijo tako na ravneh stroškov dela kot na trendih indeksa stroškov dela in se pripravijo že tri mesece po koncu referenčnega obdobja. Področje zajemanja vključuje razčlenitev po NACE razen področja „L“ (poslovanje z nepremičninami).

Države članice so vzpostavile in vzdržujejo potrebno infrastrukturo za pripravo indeksa stroškov dela, Eurostat pa redno izboljšuje sistem za sprejem, preverjanje, obdelavo, shranjevanje in izkazovanje podatkov. Ti procesi, ki so leta 2005 postali v celoti operativni, se redno pregledujejo in posodablajo.

### **3. OVREDNOTENJE KAKOVOSTI PODATKOV IN UČINEK NA EVROPSKE AGREGATE**

#### **3.1 USTREZNOST**

Kazalnik „spremembe stroškov dela na opravljeno uro“ je pomemben za analizo kratkoročnega in srednjeročnega gospodarskega razvoja. Komisija in Evropska centralna banka indeks stroškov dela na opravljeno uro, ki kaže kratkoročni razvoj stroškov dela, uporabljata za oceno morebitnega inflacijskega pritiska, ki ga povzroča razvoj dogodkov na trgu dela. Indeks je treba izračunati zelo hitro po tem, ko podatki postanejo na voljo, in sicer za vsako državo članico, vso Evropsko unijo (EU) in euroobmočje. Indeks stroškov dela je pomemben tudi za socialne partnerje, vključene v pogajanja o plačah, in samo Komisijo, da lahko spremlja kratkoročni razvoj na področju stroškov dela. Indeks stroškov dela je eden glavnih evropskih ekonomskih kazalnikov <sup>(8)</sup>.

Poleg povpraševanja po informacijah o četrletnih odstotnih spremembah stroškov dela, kot so izmerjeni z indeksom stroškov dela, se povečuje tudi zanimanje za informacije o stroških dela v absolutnem smislu (euri na uro). Aprila 2012 je Eurostat prvič objavil zgodnje ocene stroškov dela na uro v eurih in nacionalnih valutah. V sporočilu za javnost, objavljenem aprila 2016, in prek spletne podatkovne zbirke je dodal razčlenitev po NACE za svoje letne ocene.

Z objavo ocen letnih stroškov dela z razčlenitvijo po NACE na podlagi indeksa stroškov dela se je povečalo že tako veliko povpraševanje uporabnikov po izčrpnih in pravočasnih informacijah na ravni stroškov dela na uro. Komisija je prejela pozitivne povratne informacije o objavi teh ocen in bo še naprej pripravljala ocene letnih stroškov dela z razčlenitvijo po NACE.

---

<sup>8</sup> COM(2002) 661, Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu: *Na poti k boljšim metodologijam za statistiko in kazalnike na območju eura.*

### 3.2 POPOLNOST

Na splošno sta se razpoložljivost in kakovost indeksa stroškov dela v primerjavi s prejšnjim poročevalskim obdobjem še izboljšali. Eurostat je od vseh držav članic prejel podatke, prilagojene glede na število delovnih dni, ter podatke, prilagojene glede na sezono in število delovnih dni. Vse države članice so predložile tudi sezonsko neprilagojene podatke, razen Danske in Švedske, tj. držav, za kateri veljajo odstopanja za predložitev sezonsko neprilagojenih podatkov<sup>9</sup>).

Kar zadeva države članice Evropskega gospodarskega prostora<sup>10</sup>), Islandija ni poslala podatkov o indeksu stroškov dela za referenčno obdobje, medtem ko je Norveška poslala podatke za vsa obravnavana četrtletja.

Kljub izboljšanemu zajemanju sezonsko prilagojenih podatkov je bilo po skrbni analizi kakovosti podatkov in potreb uporabnikov odločeno, da se bodo prilagojeni podatki glede na število delovnih dni še naprej objavljali kot glavne vrednosti. S tem se zlasti zagotavljata jasnost in skladnost z drugimi statistikami cen (npr. indeksom cen življenjskih potrebščin). Vsi podatki, vključno s sezonsko prilagojenimi ocenami, so sicer na voljo na spletu v Eurostatovi podatkovni zbirki.

Vse države članice so predložile nacionalna poročila o kakovosti za referenčno leto 2015, ki so v postopku potrjevanja, preden bodo na voljo javnosti.

### 3.3 TOČNOST

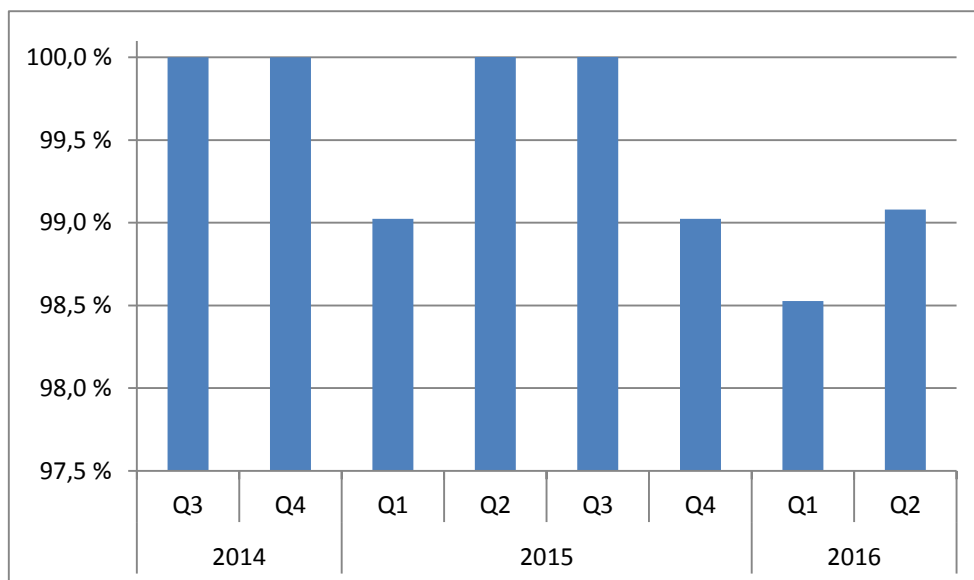
Točnost držav članic pri pošiljanju podatkov Komisiji se je od prejšnjega poročila, ki je bilo objavljeno leta 2015, izboljšala. Razen pri Grčiji in Hrvaški je prihajalo le do manjših zamud. Pravočasno zagotavljanje podatkov je izjemnega pomena za pripravo ISD, saj zamude pri pošiljanju podatkov pomenijo, da je treba za agregate EU in euroobmočja uporabiti ocene. Posledica tega so lahko nepotrebno obsežne poznejše revizije. Na sliki 1 je prikazan delež skupnih stroškov dela EU v eurih, za katere so bili ob objavi sporočila za javnost na voljo podatki za vsako četrtletje.

*Slika 1: Podatki o indeksu stroškov dela, ki so bili na voljo ob objavi, odstotek skupnih stroškov dela EU v eurih*

---

<sup>9</sup> Uredba (ES) št. 1216/2003 – Danska, Nemčija, Francija in Švedska niso dolžne predložiti sezonsko neprilagojenih podatkov.

<sup>10</sup> Sklep Skupnega odbora EGP št. 134/2003 – Uredba (ES) št. 450/2003 za Lihtenštajn ne velja.



Področje zajemanja ISD je bilo popolno razen v štirih četrletjih, v katerih Grčija (1. in 4. četrletje leta 2015 (2015 Q1 in Q4) ter 1. in 2. četrletje leta 2016 (2016 Q1 in Q2)) ali Hrvaška (1. četrletje leta 2016 (2016 Q1)) nista pravočasno poslali svojih podatkov.

V povprečju se je pravočasnost v primerjavi z zadnjim poročevalskim obdobjem izboljšala in zagotavlja vsaj 99-odstotno pokritost Evropske unije za vsa četrletja razen enega (1. četrletje leta 2016 (2016Q1)).

Kar zadeva pravočasnost, je Grčija od zadnjega poročevalskega obdobja dvakrat imela več kot dvodnevno zamudo pri podatkih o indeksu stroškov dela. Kljub takim zamudam je bilo podatke za Grčijo še vedno mogoče vključiti v sporočilo za javnost. Od 1. četrletja leta 2016 (2016Q1) Hrvaška znova pravočasno pošilja podatke o indeksu stroškov dela.

Kar zadeva države EGP, Islandija ni poslala podatkov o indeksu stroškov dela za zadevno obdobje, medtem ko je Norveška pravočasno predložila vse podatke razen za 4. četrletje leta 2015 (2015Q4).

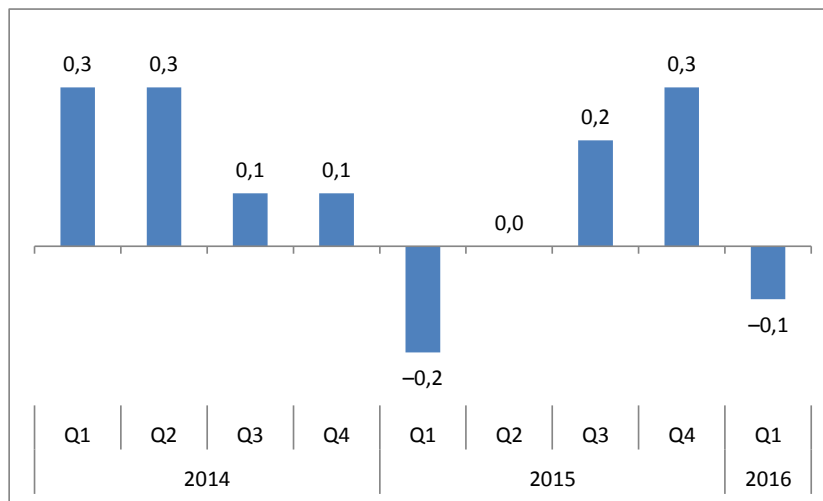
### 3.4 NATANČNOST

Indeks stroškov dela je sestavljen iz različnih spremenljivk (npr. stroškov dela in opravljenih ur), ki so lahko vzeti iz različnih virov. To pomeni, da se lahko revizije pojavijo kadar koli in vplivajo na zadnje četrletje, več četrletij ali cela leta podatkov. Če se prilagoditve podatkov nanašajo na referenčno leto, je treba revidirati celotno serijo. Revizije glavne vrednosti EU<sup>(11)</sup> (medletna stopnja rasti) so od prvega četrletja leta 2014 trikrat presegle 0,2 odstotne točke. V večini četrletij so bile ocene popravljene navzgor. V nasprotju s prejšnjim poročevalskim obdobjem revizije agregatov EU niso presegle 0,3 odstotne točke.

*Slika 2: Spremembe podatkov med prvim objavljenim podatkom in sporočilom iz 2. četrletja leta 2016 (2016Q2)*

– za EU-28, agregat področij B do S NACE Revizija 2, v odstotnih točkah. -

<sup>11</sup> EU-27 do vključno 2. četrletja leta 2013 (2013Q2), od takrat EU-28.



V celotnem referenčnem obdobju so se težave v zvezi s kakovostjo pojavljale le pri podatkih o indeksu stroškov dela iz Grčije. Eurostat je imel maja 2016 dvostransko srečanje s predstavniki grškega statističnega urada, na katerem je bil sprejet načrt za reševanje teh strukturnih težav. Od tedaj je bil v naslednjih dveh ciklih priprave dosežen določen napredek glede kakovosti in pravočasnosti podatkov.

### 3.5 PRIMERLJIVOST

Za objavo primerljivih podatkov o indeksu stroškov dela po državah je pomembno popraviti vplive sezone in koledarja.

Člen 1 Uredbe Komisije (ES) št. 1216/2003 določa, da se številke indeksa delovnih stroškov zagotavljajo v sezonsko neprilagojeni obliki, v obliki, prilagojeni glede na število delovnih dni, in obliki, prilagojeni, glede na sezono in število delovnih dni. So pa tudi izjeme od tega pravila: za več držav članic veljajo odstopanja za predložitev sezonsko neprilagojenih podatkov<sup>(12)</sup>. V Uredbi (ES) št. 450/2003 ni izrecno navedeno, ali je prilagoditve glede na število delovnih dni in sezonske prilagoditve treba izvesti z uporabo neposrednega ali posrednega pristopa. Medtem ko se za posredno prilagoditev prilagajajo osnovne serije in nato uporabijo za izračun agregatov na višji ravni, neposredna prilagoditev pomeni, da se vsaka posamezna serija, vključno z agregati na višji ravni, prilagodi posebej. Oba pristopa imata prednosti in pomanjkljivosti ter ju podpirajo smernice evropskega statističnega sistema o sezonskem prilagajanju<sup>(13)</sup>. V omejenem številu primerov je bil prilagojeni indeks komponente skupnih stroškov višji ali nižji od prilagojenega indeksa obeh podkomponent (stroški plač; stroški dela, ki ne spadajo v plače). Zato je Eurostat sistematično preverjal podatke, ki so jih poslale vse države članice, da bi zagotovil skladnost skupnega indeksa z njegovima podkomponentama za vsako področje NACE. Eurostat je nadaljeval politiko objavljanja le skupnega indeksa, medtem ko se komponente prikrijejo, če se za več kot 0,1 % razlikujejo od skupne vrednosti.

<sup>12</sup> Uredba (ES) št. 1216/2003 – Danska, Nemčija, Francija in Švedska niso dolžne predložiti sezonsko neprilagojenih podatkov.

<sup>13</sup> Posodobljena različica smernic vključuje tudi poseben razdelek o prilagoditvi verižnih indeksov <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/6830795/KS-GQ-15-001-EN-N.pdf> (na voljo samo v angleščini).

V zadnjih dveh letih je bil dosežen določen napredek, kjer je praksa med pripravo pokazala, da posredna metoda prilagajanja prinaša večjo kakovost podatkov. Ta analiza se je začela na delavnici maja 2015 in je bila zaključena med delovno skupino LAMAS oktobra 2016, na kateri so se države članice dogovorile o prehodu na posredno metodo prilagajanja.

### 3.6 SKLADNOST S PODATKI IZ NACIONALNIH RAČUNOV

V letnem poročilu o kakovosti se od držav članic zahteva, naj primerjajo stopnjo rasti indeksa stroškov dela s stopnjo rasti urnega plačila zaposlenih iz nacionalnih računov (opredelitev ESA2010) <sup>(14)</sup>. Ni realistično pričakovati, da bodo podatki popolnoma enaki. Tudi če se uporabljajo skoraj enake opredelitve stroškov dela, se lahko statistična obdelava in viri med seboj razlikujejo. Poleg tega je zbiranje podatkov o opravljenih urah še zlasti težavno za indeks stroškov dela in nacionalne račune. Kljub tem razlikam v metodologiji je poučno analizirati raven neskladij med obema sklopoma podatkov. Kadar so ravni nad določenim relativnim pragom, lahko to kaže na težave s kakovostjo v enem od sklopov podatkov.

Eurostat je izvedel preverjanje kakovosti za agregate področij od B do S NACE Revizija 2 za vse države, razen za Grčijo in Hrvaško, za kateri podatki o ISD niso bili na voljo. Za to primerjavo so bili uporabljeni sezonsko neprilagojeni podatki o ISD, razen za Dansko in Švedsko, za kateri so bili na voljo podatki, prilagojeni glede na število delovnih dni. Analizirano je bilo absolutno povprečno neskladje med stopnjo rasti indeksa stroškov dela in stopnjo rasti plačila zaposlenih na opravljeno uro za deset četrletij, pri čemer se je dodatna analiza zahtevala pri razlikah za več kot dve odstotni točki na letni ravni. To se je zgodilo pri Bolgariji, Danski, Latviji, Poljski in Romuniji (glej sliko 3).

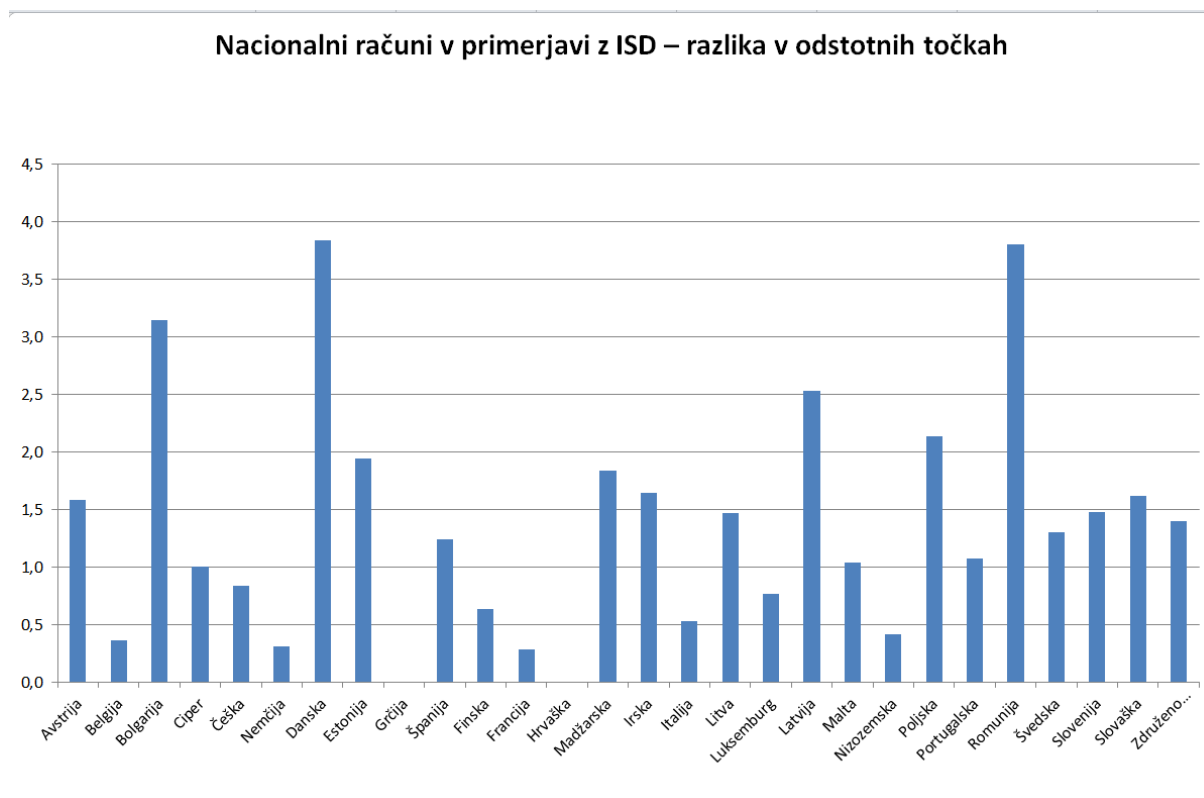
Z navedenimi državami se bodo rezultati zgornje analize še naprej spremljali, zlasti glede podatkov o opravljenih urah. Namen je izboljšati skladnost med različnimi statističnimi področji.

*Slika 3: Stopnja rasti urnega plačila zaposlenih v primerjavi z indeksom stroškov dela  
– Razlika v odstotnih točkah –*

---

<sup>14</sup> Uredba (EU) št. 549/2013.





*Opomba:* Podatki za Grčijo in Hrvaško niso na voljo

#### 4. ZAKLJUČKI

Na splošno se je kakovost indeksov stroškov dela držav članic in EU od prejšnjega poročila, objavljenega v letu 2014, še izboljšala. Točnost držav članic je še vedno dobra razen v primeru Grčije, katere podatki o indeksu stroškov dela so še naprej zamujali roke.

Uporaba standarda SDMX je bila razširjena, uvajajo se tudi zadnje izboljšave oblike SDMX.

Poročila o kakovosti, ki so jih predložile države članice, so bila preseljena na novo različico orodja za obdelavo metapodatkov evropskega statističnega sistema (ESS Metadata Handler) in dana na voljo vsem uporabnikom.

Ovrednoteni so bili splošna kakovost statistik o indeksu stroškov dela in nekateri tehnični vidiki ter dogovorjeni predlogi za izboljšave. Skladnost podatkov o indeksu stroškov dela naj bi se še izboljšala, med drugim zaradi nadaljnjih ukrepov, uvedenih po namenski delavnici in nadaljnjih srečanjih skupine LAMAS. Zlasti so se države, ki ne uporabljajo posredne metode za sezonske prilagoditve (plače/prejemki, ki ne spadajo v plačo, in agregati NACE) in katerih podatki so predstavljali znatne neskladnosti med komponentami in skupno vrednostjo, strinjale, da bodo do sredine leta 2017 uvedle posredno metodo.

Komisija (Eurostat) je poleg tega začela objavljati letne ocene ravni stroškov dela na opravljeno uro po področjih NACE od leta 2012 naprej na podlagi ravni iz raziskav o stroških dela in trendov indeksa stroškov dela.

Komisija bo z uporabo predloženih podatkov in druge nacionalne dokumentacije, med drugim poročil o kakovosti, še naprej redno spremljala težave z neskladnostjo in kakovostjo

podatkov. Če ne bo izboljšav ali te ne bodo zadostne, bo položaj skrbno spremljala s pristojnimi nacionalnimi statističnimi organi.